

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2091-8690>*Левитська-Доба Є. О., Одеський національний університет
ім. І. І. Мечникова*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО КУРСУ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ У ХХІ ст.

Стаття присвячена проблемі визначення місця і ролі Китайської Народної Республіки в сучасній постбіполярній системі міжнародних відносин. Стаття містить аналіз поглядів китайських політологів та офіційних доктринальних джерел, які допомагають виявити китайський погляд на історичну роль Пекіна у світовій архітектоніці.

У статті розкриваються особливості сучасного зовнішньополітичного курсу Китайської Народної Республіки. Проаналізовано офіційні документи Китайської Народної Республіки, Білі Книги, які дають основу для оцінки та прогнозування шляху реалізації національних інтересів КНР як в Азійсько-Тихоокеанському регіоні, так і в усьому світі. Також проаналізовано офіційні виступи перших осіб держави.

Розглядаються такі елементи зовнішньополітичної стратегії КНР як китайське бачення світопорядку ХХІ ст., роль Китаю у сучасних міжнародних відносинах, роль США у майбутній світовій архітектоніці та інтеракція з Вашингтоном як основним конкурентом за світову гегемонію.

У ході дослідження встановлено, що США доктринально визнають у Пекіні як одну з загроз територіальній цілісності та національній єдності китайського народу через їхню участь в тайванському конфлікті. Простежено претензію Китаю, яка наразі формується, на наддержавний статус вже до середини ХХІ ст., що безперечно призведе до більш гострого зіткнення інтересів зі Сполученими Штатами.

Виявлено, що недивлячись на закритість та автократичність політичного режиму, в Пекіні простежується певна політична дискусія щодо майбутнього американо-китайської інтеракції. Набула розвитку теза про те, що американо-китайські відносини розвиваються від асиметричної взаємодії з превалюванням США до більш збалансованої, від обмеженості контактів до всеохоплюючого взаємопроникнення та від співробітництва в декількох областях до збільшення областей співробітництва.

Ключові слова: КНР, Азійсько-Тихоокеанський регіон, політика стримування Китаю, регіональне лідерство, Білі Книги КНР.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Однією з ключових проблем міжнародної політики ХХІ ст. є китайський розвиток та економічна експансія. Незважаючи на декларування Китайською Народною Республікою, що зовнішня політика країни має виключно мирні цілі, Сполучені Штати Америки як світовий гегемон та провідні держави Азійсько-Тихоокеанського регіону виражають занепокоєння через швидкий розвиток економічної та військової могутності Пекіна, яка вийшла за межі Азії й наразі безпосередньо чи опосередковано впливає на зовнішню політику більшості країн світу. Китайська зовнішня політика й дипломатія мають свою специфіку та ряд особливостей. Вони є надбудовою фундаменту – принципу підпорядкованості зовнішньої політики «інтересам китайського народу», які виражає Комуністична партія Китаю. Китайська дипломатія має на меті створення сприятливих умов для виконання перспективних планів розвитку держави в економічній, соціальній та політичній сферах. Зважаючи на сконцентрованість китайського уряду на досягненні стратегічної мети внутрішньополітичного розвитку до 2049 р., Пекіну критично необхідно підтримувати партнерські стосунки з головним економічним партнером і забезпечувати мирне міжнародне оточення. Тим не менш в офіційних джерелах, Білих книгах, виступах представників ЦК КПК шириться критика на адресу Вашингтона. У будь-якому разі США залишаються центральним елементом у ієрархії зовнішньополітичних пріоритетів Китаю. КНР починає переходити до більш активних дій щодо заяви про себе як про нового світового гегемона,

беручи відповідальність за «долю людства». Китай дійсно є державою, яка має реальний шанс в наступні десятиліття стати супердержавою. Говорити про усунення або зміну центрів влади у зв'язку з економічним підйомом Китаю можна буде тоді, коли економічне зростання буде пов'язано з посиленням інших ключових атрибутів державної влади. Однак, на даний момент, єдиним кроком в цьому напрямку стало зростання ВВП, що передбачає значне зростання обсягів торговельно-інвестиційних відносин з країнами, які традиційно належать до сфери впливу Вашингтона. Але наразі тільки за цим показником державної міцності Китай може претендувати на «наддержавність».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Можна виокремити кілька великих авторитетних китайських науково-дослідних центрів, в яких найбільш активно ведуться розробки тематики політичних процесів: Інститут сучасних міжнародних відносин, Пекінський університет, Університет Цінхуа, Народний університет, Центр американських досліджень Фуданьського університету, Шанхайський інститут міжнародних досліджень, Інститути США Академії суспільних наук Китаю та Шанхайської академії суспільних наук.

Окремо можна виділити групу китайських дослідників, яка намагається довести, що сучасний Китай не є ревізійною державою, піднесення Китаю має мирний характер і виникнення великомасштабного американо-китайського конфлікту можна уникнути. До них належать такі дослідники, як Цзя Цинго [8], Юань Пен [17], Тао Венжао [11], [12], [13], Чен Сюлонг [15], Цян Лівеї [7]. Друга група китайської академічної групи концентрує в собі дослідників, які вбачають в сучасних міжнародних обставинах історичний шанс для Китаю, який повинен взяти на себе історичну відповідальність нової наддержави та перейняти естафету світового гегемонізму від США. До цієї групи науковців китайського походження можна віднести У Сінбао [14], Фу Мендзи [1], Ван Хунгана [4], [5] та Ши Йінханга [16]. Також окремо можна виокремити представників китайської політологічної думки, які центральну увагу в своїх дослідженнях приділяють американо-китайській інтеракції. Науковці цього напрямку вбачають у сучасних американо-китайських відносинах як проблеми, так і суттєві перспективи розвитку. До цієї групи можна віднести праці Лю Ліпіна [6] та У Цуронга [18].

Метою статті є виявлення концептуальних та доктринальних основ, які сьогодні є фундаментом формування зовнішньополітичного курсу Китайської Народної Республіки.

Виклад основного матеріалу. Ще з епохи Ден Сяопіна Китай декларує мирну зовнішню політику та підтримку країн, що розвиваються, заперечуючи свої претензії на світовий гегемонізм. Тим не менш, стрімкий економічний і військовий розвиток та модернізація КНР робить все більш складним позиціонування Китаю як незначної регіональної сили. Це знаходить своє відображення як у офіційних заявах перших осіб держави, зовнішньополітичних доктринах, так і у наукових китайських колах.

У звітній доповіді, представленій на XVII з'їзді КПК у жовтні 2007 р., Ху Цзіньтао продемонстрував спадкоємність зовнішньополітичного курсу свого представника Цзянь Цземіна на посаді голови КПК та підтвердив центральні установи, визначені у 2002 р. Також було акцентовано кілька нових моментів. Так, в доповіді констатовано про суттєву роль Китаю у світових справах й навіть надано своєрідне застереження на адресу Заходу про можливу недооцінку Китаю [3]. У доповіді було підсумовано основні завдання зовнішньої політики КНР: захист державного суверенітету, безпека, інтереси національного розвитку, а також вперше зазначені у звітній доповіді XVI з'їзду КПК 2002 р. – завдання захисту миру всьому світі та співпраці й спільного розвитку [3].

У доповіді Сі Цзіньпіна на XIX з'їзді КПК у 2017 р., Генеральний Секретар продовжив риторику мирного розвитку Китаю та невтручання у внутрішні конфлікти інших держав. У доповіді Сі Цзіньпіна привертають увагу тези, в яких можна простежити планування поступового переходу Китаю до статусу наддержави. Як зазначалось у доповіді, на основі комплексної оцінки міжнародних та внутрішніх обставин, а також з урахуванням тенденцій розвитку Китаю розроблено двоетапний план на період з 2020 р. до 2049 р.

Перший етап – з 2020 р. по 2035 р. В результаті побудови суспільства середнього достатку за 15 років очікується значне зростання економічної та науково-технічної могутності країни, у результаті чого, за словами голови КНР, Китай досягне рівня країн-лідерів інноваційного типу. До того часу на нову висоту підніметься рівень цивілізованості суспільства, що означає зростання культурної «м'якої сили» держави та розширення впливу китайської культури.

Другий етап, на думку китайського керівництва, розпочнеться з 2035 р. і триватиме до створення Китайської Народної Республіки – 2049 р. На той час Китай за сукупністю національної могутності й міжнародного впливу увійде до складу країн-лідерів: «Китайська нація зможе постати в родині

світових націй з гордо піднятою головою» [2]. За рахунок розширення зовнішньої торгівлі, культивування нових видів господарської діяльності та нових моделей в сфері торгівлі Пекін сподівається інтенсивніше просувати діяльність з перетворення Китаю на повноцінну торговельну державу. Сі Цзіньпін зазначив, що слід впроваджувати в життя політику лібералізації та спрощення процедур в галузі торгівлі та інвестицій на високому рівні, повністю ввести в дію систему управління, яка підтримує національний режим на передінвестиційній стадії, значніше розширювати доступ на ринок і відкритість зовнішньому світу в сфері послуг, захищати законні права та інтереси іноземних інвесторів.

Таким чином, простежується бажання й, хоча й не відверт, але вже чітко сформована претензія Китаю на наддержавність вже до середини XXI ст., що безперечно призведе до більш гострого зіткнення інтересів зі Сполученими Штатами.

Сполучені Штати часто фігурують у Білих Книгах КНР, присвячених національній безпеці. З початком президентства Б. Обами у Білій Книзі 2008 р. США доктринально визнаються як одна з загроз територіальній цілісності та національній єдності китайського народу через їхню участь в тайванському конфлікті: «Зокрема, Сполучені Штати продовжують продавати зброю Тайваню, порушуючи принципи, встановлені в трьох китайсько-американських спільних комюніке, завдаючи серйозної шкоди китайсько-американським відносинам, а також миру та стабільності в Тайванській протоці» [9].

У Білій Книзі 2011 р. ця теза знов знайшла своє відображення. Крім цього, надано характеристику Азійсько-Тихоокеанському регіону як високонфліктогенному. Серед основних вузлів міжнародних протиріч зазначено конфлікт на Корейському півострові, Афганську проблему, внутрішні етнічні та релігійні конфлікти країн регіону, терористичну, сепаратистську та екстремістську діяльність в різних частинах АТР. Через це ключові глобальні актори поширюють свою присутність в регіоні: «США зміцнюють регіональні військові союзи й посилюють свою участь у справах регіональної безпеки» [10]. В цьому Пекін вбачає втручання до сфери національних інтересів.

Але зафіксовано й певні здобутки американо-китайського співробітництва. Згадуються позитивні результати кооперації в космічній сфері, продовження консультацій з таких питань, як нерозповсюдження зброї, боротьба з тероризмом, двостороннє військове співробітництво та співпраця у галузі безпеки: «Дві країни створили механізм оборонних консультацій між обома міністерствами оборони в 1997 р., а в червні 2009 р. та грудні 2010 р. провели X та XI етап консультативних переговорів з питань оборони, з питань, що становлять спільний інтерес, а також V та VI етап переговорів з координації оборонної політики (DPCT) у лютому та грудні 2009 р.» [10].

Як результат взаємодії, в Білій Книзі 2011 р. йдеться про те, що дві сторони все ще підтримують ефективний діалог та комунікацію після різних злетів і падінь, здійснюючи заплановані обміни щодо проектів, таких як оборонні консультації, морські консультації з питань військової безпеки та координації військових дій [10].

У Білій Книзі 2019 р. значну увагу приділено взаємодії з Латинською Америкою. Зважаючи на небезпеку, яку створює військова база США в Малакській протоці – стратегічно важливому географічному об'єкті для КНР, – Китай проводить інтенсифікацію взаємозв'язків в регіоні Панамської протоки, в певному сенсі відзеркалюючи загрозу відносно Сполучених Штатів. В цьому контексті така увага до Латиноамериканського регіону може трактуватися як загроза американським інтересам в їх традиційній сфері впливу.

На сучасному етапі Китайська Народна Республіка реалізує свою зовнішньополітичну стратегію, базуючись на своїх ідеях бачення світопорядку, ролі Китаю у сучасних міжнародних відносинах, ролі США у майбутній світовій архітектоніці та інтеракції з Вашингтоном як основним конкурентом за світову гегемонію.

Пекін бачить новий світопорядок багатополярним та плюралістичним зі зростаючим впливом КНР в ньому. В Пекіні наголошується на історичній відповідальності Китаю на сучасному етапі різких змін міжнародного середовища та його відносній анархії. Пошук Китаєм свого місця на сучасній міжнародній арені є актуальною й важливою темою для Пекіна. Можна стверджувати, що реалізація КНР великої стратегії буде залежати від того, як вона оцінює результати та як бере участь у грі з США [5]. Для досягнення великого піднесення Китай повинен вимагати визнання його прав та інтересів на більш високому рівні з питань національного суверенітету, таких як об'єднання Китаю з обох сторін Тайванської протоки; з питань національної безпеки, таких як підтримка довгострокового миру та стабільності; з питань довгострокового розвитку, таких як поліпшення свого становища у світовому промисловому ланцюзі та розширення простору для економічного зростання.

Китай також не забуває про свою стратегію «соціалізму з китайською специфікою» та активно прагне визнання її на світовій арені, розуміючи при цьому перехід конфронтації з США ще й у ідеологічну площину. Ситуація, що склалася на міжнародній арені зараз, як ніколи раніше відкриває можливості Китаю для піднесення, але тільки за умови дотримання внутрішніх стратегічних цілей, що повинні бути досягнені до 2049 р.

Щодо китайської точки зору на майбутнє Сполучених Штатів як єдиної наддержави сучасності, в Пекіні вважають, що США залишатимуться світовим гегемоном у найближчій перспективі, але Ближньосхідні операції Вашингтона періоду президенства Дж. Буша-мол. та економічна криза 2008 р. підірвала вплив Сполучених Штатів на світ і Вашингтон вже не матиме можливості відновити свої позиції до таких, щ обули на початку 2000-х рр [14]. З китайської точки зору, Сполучені Штати вже стали на безповоротний шлях послаблення гегемонії. США характеризується як «одинокa наддержавa», але не «єдиний повелитель». Однак вважається, що, хоча міжнародний порядок зараз рухається від однополярності до багатополярності, Китай ще не зможе перехопити ініціативу та переформатувати сучасний світоустрій у біполярність [17]. З розумінням, що мирне піднесення Китаю триває, Сполучені Штати, як вважають в КНР, розглядатимуть Китай з більшою увагою або навіть приймуть певне мирне «остаточне врегулювання». Це дозволить диференціювати баланс сили та впливу в різних функціональних та географічних регіонах шляхом прийняття обґрунтування «вибіркових переваг» (замість «всебічної переваги») або «розподілу переваг». Це призведе не лише до прийняття провідної позиції, яку Китай може отримати за рівнем ВВП, обсягу зовнішньої торгівлі й економічних впливів в Азії, але й прийняття взаємного стратегічного стримування між Китаєм і США. США також повинні приймати військовий паритет з КНР або навіть незначну перевагу Китаю над США, що в результаті призведе до мирного возз'єднання двох сторін Тайванської протоки. Це означає, що США повинні прийняти Китай як нову стратегічну наддержаву. Таким чином Вашингтон збереже свою загальну військову перевагу у світі загалом та в Центральній і Західній частині Тихого океану зокрема, а також дипломатичний вплив у деяких інших великих регіонах світу. Все вищезазначене, передбачає спільне взаємовизнання між Китаєм та США та остаточне прийняття останніми мирного піднесення Китаю як світової держави [16].

Щодо майбутнього американо-китайської взаємодії, невідлячись на закритість та автократичність політичного режиму, в Пекіні простежується певна політична дискусія. В Китаї вважають, що американо-китайські відносини розвиваються від асиметричної взаємодії з превалюванням США до більш збалансованої, від обмеженості контактів до всеохоплюючого взаємопроникнення та від співробітництва в декількох областях до збільшення областей співробітництва [8].

Оптимістичний сценарій принесе більше переваг для обох сторін та всього світу, аніж конкуренція [11]. В КНР визнають, що між Китаєм та США існують відмінності й суперництво, але вони піддаються контролю. За приклад можна брати ескалацію конфлікту в Південно-Китайському морі. Сторони не тільки брали участь у агресивній риториці на адресу один одного, але й займали позицію участі в повноцінній війні, коли США направляли військові літаки та авіаносці до Південно-Китайського моря, а Китай проводив морські навчання. Після того, як так званий міжнародний трибунал оголосив про винагороду, обидві сторони посилили риторичну війну, намагаючись заручитися підтримкою світових кіл громадської думки. Але ситуація все ще контролюється й досі не перейшла в «гарячу» фазу, навіть періоду президентства більш радикального президента Д. Трампа [13].

В Китаї розглядаються три формати міждержавної співпраці із Вашингтоном: вороги, друзі та партнери. Вороги – це держави, які у результаті різниці ідеологічного, політичного та економічного устрою намагаються знищити один одного. Їх взаємодія характеризується «грою з нульовою сумою». Метою співробітництва таких держав є недопущення світової катастрофи. Очевидним прикладом такої взаємодії є американо-радянські відносини періоду «холодної війни» [6]. Дружній формат співдії впливає з подібності цінностей, соціальної й політичної сфери держав, історичного та культурного бекграунду. Мета й результат цієї інтеракції визначається обопільно виграшністю, реалізацією спільних інтересів та створення сприятливого поля розвитку взаємовідносин. До партнерів, або «конкуруючих партнерів» уналежнюється формат, в рамках якого держави не прагнуть або не мають можливостей вирішувати проблеми шляхом сили, а намагаються врегулювати їх за допомогою загальновизнаних правил і постанов, мирних і раціональних переговорів, шляхом конкуренції, що базується на паритетних засадах і чесному розподілі вигоди. Такий тип співпраці не передбачає жертвування своїми інтересами будь-якої зі сторін. Саме формат

«конкуруючих партнерів» визначається найбільш вдалим для характеристики американо-китайських стосунків у їх сучасному стані [6].

В кооперації між Пекіном та Вашингтоном є надто багато протиріч, які недостатньо вирішуються лідерами обох країн. В КНР говорять про те, що як Вашингтон, так і Пекін повинні намагатися наразі чіткіше зрозуміти позиції та наміри одне одного та працювати разом, щоб зменшити напруженість за основними лініями протиріч, зокрема на Корейському півострові. Дві основні інтеграційні групи – Регіональне всебічне економічне партнерство (RCEP) та Транстихоокеанське партнерство (ТТП) – можуть представляти конкуренцію між Китаєм та США у процесі регіональної інтеграції. Також торгова війна, яка тривала протягом перебування у Білому домі Д. Трамп, повинна продемонструвати китайському уряду, що відкритого протистояння з Вашингтоном уникнути не вдасться, тому Пекін повинен бути готовим посісти місце гегемона після логічного завершення торгової війни [4]. Тим не менше, існує набагато більше механізмів для економічного співробітництва, ніж суперництва. Вони можуть збігатися у меті, але не повинні бути взаємовиключними [12]. Більш того, ряд ініціатив для знаходження точок спільних інтересів дає можливість говорити про позитивні перспективи двосторонньої інтеракції. Як приклад можна навести позитивні результати 4-го раунду Стратегічного та Економічного Діалогу США та КНР, вдалу кооперацію в рамках вирішення питань глобального потепління та кліматичних загроз, сумісну роботу з протидії кіберзлочинності, виступ одним фронтом щодо Іранської ядерної програми тощо [18]. Для досягнення повної гармонії у двосторонніх відносинах сторонам необхідно розвивати довіру й взаємоповагу сторін, координувати дії й рішення, шукати взаємні інтереси та переваги від міжнародних обставин, разом вирішувати глобальні виклики міжнародній безпеці, використовувати дружню публічну риторику на адресу один одного [15]. Тим не менше, за приклад невдалого вирішення двосторонніх проблем можна навести питання Південно-Китайського моря. Так, в Китаї вважають, що проблемою Південно-Китайського моря Сполучені Штати не займаються належним чином. Підхід Вашингтона було розроблено й реалізовано для стримування Китаю задля збереження гегемонії США в Азії. Як результат, протягом останніх років між китайськими та американськими військовими, урядовцями та науковцями велись дискусії з цього питання. Загальній атмосфері двосторонніх відносин було завдано шкоди. Постійні провокаційні військові дії США, як вважають в Пекіні, створювали напругу й загрожували Китаю та іншим прибережним країнам. Без сумніву, стосунки між збройними силами Китаю та США зазнали негативних наслідків [18].

Оскільки дипломатія є продовженням внутрішньої політики держави, причини багатьох проблем американо-китайської взаємодії є наслідком внутрішньої ситуації в двох країнах. Через ментальність періоду «холодної війни», наявність різних груп інтересів, відмінності партійних політичних установок, політичних уподобань різних адміністрацій, з китайської точки зору, США політизують такі питання, як, наприклад, торговельно-економічні, питання прав людини, свободи віросповідання й навіть безпеки китайських продуктів харчування, проведення Олімпійських ігор в Китаї. Більш того, Вашингтон розглядає деякі внутрішньокитайські проблеми як перешкоди на шляху розвитку двосторонніх відносин: повільні темпи політичних перетворень в Китаї, переважання продукції державних підприємств в китайському експорті, відсутність прозорості процесу прийняття рішень, проблеми безпеки китайської продукції, питання захисту прав інтелектуальної власності, забруднення навколишнього середовища, соціальна нерівність і відсутність відкритості фінансового сектора [1]. Як результат, Пекін та Вашингтон не розуміють та неправильно трактують поведінку одне одного, що посилює атмосферу недовіри між ними, що дозволяє КНР достатньо песимістично оцінювати й прогнозувати майбутнє.

Незважаючи на перешкоди в двосторонній взаємодії, можна зробити висновок, що для Китаю та США наразі відкрито шлях можливостей для встановлення нового типу економічних та торгових відносин. Китай та США можуть стати найбільшими торговими партнерами один для одного ще до 2022 р. [7]. Але Китай поки що знаходиться у пошуках свого місця у новому світопорядку. Політика очільника країн «третього світу» зараз проходить оновлення та трансформування у відповідності з сучасним потенціалом КНР. В нових умовах першим питанням, яке лягає в основу нової зовнішньополітичної концепції, є взаємодія з Сполученими Штатами, оцінка їх ролі у багатополарному світі та місця Пекіну, який він повинен зайняти для забезпечення реалізації своїх національних інтересів.

Висновки. Ще з епохи Ден Сяопіна Китай декларує мирну зовнішню політику та підтримку країн, що розвиваються, заперечуючи свої претензії на світовий гегемонізм. Тим не менш, стрімкий економічний і військовий розвиток та модернізація КНР робить все більш складним позиціонування Китаю як незначної регіональної сили. Це знаходить своє відображення як у офіційних заявах перших

осіб держави, зовнішньополітичних доктринах, так і у наукових китайських колах. Таким чином, Китай поки що знаходиться у пошуках свого місця у новому світопорядку. Політика очільника країн «третього світу» зараз проходить оновлення та трансформування у відповідності з сучасним потенціалом КНР. В нових умовах першим питанням, яке лягає в основу нової зовнішньополітичної концепції, є взаємодія з Сполученими Штатами, оцінка їх ролі у багатополарному світі та місця Пекіну, який він повинен зайняти для забезпечення реалізації своїх національних інтересів. Інтенсифікація американо-китайських торгово-економічних зв'язків призвела, з однієї сторони, до безпрецедентної взаємозалежності, а з другої – до загострення протиріч. Партнерське взаємне сприйняття змінилось антагонізмом, а Азійсько-Тихоокеанський регіон перетворився на основний майданчик, на якому обидва гравця намагаються створити й розширити своєї сфери впливу. Незважаючи на перешкоди в двосторонній взаємодії, можна зробити висновок, що для Китаю та США наразі відкрито шлях можливостей для встановлення нового типу економічних та торгових відносин. Китай та США можуть стати найбільшими торговими партнерами один для одного ще до 2022 р. Інтереси КНР в регіоні АТР можна поділити на економічно-фінансові, політико-стратегічні, ідеологічні та військово-технічні. Але захищає їх Китай за допомогою створення економічних союзів, зате – з усіма країнами регіону. Натомість військово-технічні зв'язки для КНР значно обмежені ідеологічними причинами.

Бібліографічний список:

1. Лексютина Я. В. Американо-китайские отношения в условиях трансформирующейся международной системы в начале XXI в.: дис. докт. політ. наук : 23.00.04. Санкт-Петербург, 2012. 492 с.
2. Полный текст доклада, с которым выступил Си Цзиньпин на 19-м съезде КПК.
URL: http://russian.news.cn/2017-11/03/c_136726299.htm. (дата звернення: 21.09.2020).
3. Портяков В. Я. Основные особенности и итоги XVII съезда Компартии Китая. Проблемы Дальнего Востока, 2008. №1. С. 24.
4. Honggang W. Mending the Gap between Reassurance and Rebalance. China-US Focus.
URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/mending-the-gap-between-reassurance-and-rebalance>. (дата звернення: 02.10.2020).
5. Honggang W. Strategic Game. China-US Focus. URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/a-strategic-game>. (дата звернення: 21.09.2020).
6. Liping L. China can hardly rule the world. Contemporary International Relations, 2011. №21. С. 5.
7. Liwei Q. China and US Forge A New Type of Economic Relationship. China-US Focus.
URL: <https://www.chinausfocus.com/finance-economy/china-and-us-forge-a-new-type-of-economic-relationship>. (дата звернення: 08.10.2020).
8. Qingguo J. Closer and more balanced China-US relations in transition. Canberra: ANU E Press, 2009. С. 199.
9. The PRC White Paper (2008). URL: http://www.andrewerickson.com/wp-content/uploads/2019/07/China-Defense-White-Paper_2008_English-Chinese.pdf. (дата звернення: 30.09.2020).
10. The PRC White Paper (2011). URL: http://www.andrewerickson.com/wp-content/uploads/2019/07/China-Defense-White-Paper_2010_English-Chinese_Annotated.pdf. (дата звернення: 01.10.2020).
11. Wenzhao T. Building a New Model for the China-US Relationship. China-US Focus.
URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/to-build-new-type-great-power-relationship>. (дата звернення: 05.10.2020).
12. Wenzhao T. How to Build a New Type of Great Power Relationship. China-US Focus.
URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/how-to-build-a-new-type-of-great-power-relationship>. (дата звернення: 05.10.2020).
13. Wenzhao T. More Positive Energy Needed in Sino-U.S. Ties. China-US Focus.
URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/more-positive-energy-needed-in-sino-u-s-ties>. (дата звернення: 26.09.2020).
14. Xinbo W. Understanding the geopolitical implications of the global financial crisis. The Washington Quarterly, 2010. №33. С. 155.
15. Xulong C. China's View of the New Type of Relations between Major Powers. China-US Focus.
URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/chinas-view-of-the-new-type-of-relations-between-major-powers>. (дата звернення: 26.09.2020).
16. Yinhong S. The Role China Ought to Play in the World. China-US Focus.
URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/the-role-china-ought-to-play-in-the-world>. (дата звернення: 28.09.2020).
17. Yuan P. China's strategic choices. Contemporary International Relations, 2010. №20. С. 21.
18. Zurong W. Finding the Right Approach to Differences. China-US Focus.
URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/finding-the-right-approach-to-differences>. (дата звернення: 18.09.2020).

References:

1. Leksjutina Ja. V. Amerikano-kitajskie otnosheniya v usloviyah transformirujushhejsja mezhdunarodnoj sistemi v nachale XXI v.: dis. dokt. polit. nauk : 23.00.04. Sankt-Peterburg, 2012. 492 s.
2. Polnyj tekst doklada, s kotorym vystupil Si Czin'pin na 19-m s'ezde KPK. URL: http://russian.news.cn/2017-11/03/c_136726299.htm. (data zvernennia: 21.09.2020).
3. Portjakov V. Ja. Osnovnye osobennosti i itogi XVII s'ezda Kompartii Kitaja. Problemy Dal'nego Vostoka, 2008. №1. S. 24.
4. Honggang W. Mending the Gap between Reassurance and Rebalance. China-US Focus. URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/mending-the-gap-between-reassurance-and-rebalance>. (data zvernennia: 02.10.2020).
5. Honggang W. . China-US Focus. URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/a-strategic-game>. (data zvernennia: 21.09.2020).
6. Liping L. China can hardly rule the world. Contemporary International Relations, 2011. №21. C. 5.
7. Liwei Q. China and US Forge A New Type of Economic Relationship. China-US Focus. URL: <https://www.chinausfocus.com/finance-economy/china-and-us-forge-a-new-type-of-economic-relationship>. (data zvernennia: 08.10.2020).
8. Qingguo J. Closer and more balanced China-US relations in transition. Canberra: ANU E Press, 2009. C. 199.
9. The PRC White Paper (2008). URL: http://www.andrewerickson.com/wp-content/uploads/2019/07/China-Defense-White-Paper_2008_English-Chinese.pdf. (data zvernennia: 30.09.2020).
10. The PRC White Paper (2011). URL: http://www.andrewerickson.com/wp-content/uploads/2019/07/China-Defense-White-Paper_2010_English-Chinese_Annotated.pdf. (data zvernennia: 01.10.2020).
11. Wenzhao T. Building a New Model for the China-US Relationship. China-US Focus. URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/to-build-new-type-great-power-relationship>. (data zvernennia: 05.10.2020).
12. Wenzhao T. How to Build a New Type of Great Power Relationship. China-US Focus. URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/how-to-build-a-new-type-of-great-power-relationship>. (data zvernennia: 05.10.2020).
13. Wenzhao T. More Positive Energy Needed in Sino-U.S. Ties. China-US Focus. URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/more-positive-energy-needed-in-sino-u-s-ties>. (data zvernennia: 26.09.2020).
14. Xinbo W. Understanding the geopolitical implications of the global financial crisis. The Washington Quarterly, 2010. №33. C. 155.
15. Xulong C. China's View of the New Type of Relations between Major Powers. China-US Focus. URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/chinas-view-of-the-new-type-of-relations-between-major-powers>. (data zvernennia: 26.09.2020).
16. Yinhong S. The Role China Ought to Play in the World. China-US Focus. URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/the-role-china-ought-to-play-in-the-world>. (data zvernennia: 28.09.2020).
17. Yuan P. China's strategic choices. Contemporary International Relations, 2010. №20. C. 21.
18. Zurong W. Finding the Right Approach to Differences. China-US Focus. URL: <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/finding-the-right-approach-to-differences>. (data zvernennia: 18.09.2020).

Levyts'ka-Doba Y. O. Conceptual Basis of the PRC Foreign Policy in XXI cent.

The article is devoted to the problem of determining the place and role of the People's Republic of China in the modern post-bipolar system of international relations. The views of Chinese political scientists and official doctrinal sources are analyzed in the article that helps to reveal the Chinese view of its historical role in nowadays world architecture.

The article reveals the features of the modern foreign policy course of the People's Republic of China. The official documents of the People's Republic of China and the White Papers, which provide a basis for assessing and forecasting the realization of China's national interests in the Asia-Pacific region and around the world, are analyzed. The official speeches of the first persons of the state were also researched.

Elements of China's foreign policy strategy are considered. Among them are China's vision of the XX cent. world order, China's role in modern international relations, the United States' role in future world architecture, and interaction with Washington as a major competitor for world hegemony.

It was found out in the research that the United States are doctrinally recognized as one of the threats to the territorial integrity and national unity of the Chinese people through the US involvement to the Taiwan conflict. China's ongoing claim to supranationalism by the middle of the XX cent. has been traced, which would undoubtedly lead to a sharper conflict of interests with the United States.

It was found that despite the secrecy and autocracy of the political regime, there is some political debate in Beijing about the future of US-China interaction. The thesis that US-China relations are evolving from asymmetric interaction with the US dominance to a more balanced one, from limited contacts to comprehensive interpenetration and from cooperation in several areas to increasing areas of cooperation has developed.

Key words: *the PRC, Asia-Pacific region, China's containment policy, regional leadership, the PRC White Papers.*